

centrum adiktologie

PSYCHIATRICKÉ KLINIKY

1. LF A VFN

UNIVERZITA KARLOVA

V PRAZE

Evaluace jako základ primárně preventivních aktivit z pohledu teorie i praxe – EVALUAČNÍ NÁSTROJE

Monika Nevoralová, Amalie Pavlovská, Lenka Šťastná, Michal Miovský
Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze
CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK

Kurz evaluace, Praha, 11.5. 2012

Projekt VYNSPI

- Vznik této prezentace byl finančně podpořen projektem **Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni** (CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK).
- Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.
- Projekt je zaměřen na vytvoření systematického vzdělávání v prevenci rizikového chování pro pedagogické pracovníky škol a školských zařízení.
- **Realizátory projektu jsou:** Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze spolu s Národním ústavem pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Obsah prezentace

- 1. Postup preventivního působení v případě rizikového chování
 - screening,
 - realizace preventivního programu,
 - vyhodnocení preventivního programu
- 2. Evaluační nástroje
- 3. Webové stránky věnující se evaluačním nástrojům

1. POSTUP PREVENTIVNÍHO PŮSOBENÍ V PŘÍPADĚ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Postup preventivního působení v případě rizikového chování

- **1. Screening (diagnostika) žáků** vykazujících rizikové chování, zmapování výskytu rizikového chování
- **2. Provedení preventivního programu** zaměřeného na dané rizikové chování, na konkrétní ohrožené žáky
- **3. Vyhodnocení realizace, výsledku, atd.** preventivního programu

Co znamená screening v primární prevenci?

1. Screening

- **orientační šetření žáků** s rizikem či projevy rizikového chování
- **vyhledávání žáků** s rizikem či projevy rizikového chování
- **zachycování varovných signálů** spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých tříd atd.
- činnost **školního metodika prevence** (MŠMT, 2005)

Více viz **Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb.**, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

- <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-72-2005-sb-1>

- **Před volbou typu preventivního programu je nutné např.:**
 - **zmapovat žáky**, u nichž je větší pravděpodobnost, že budou zasaženi rizikovým chováním, nebo se u nich rizikové chování již projevilo
 - **zmapovat výskyt rizikového chování**
 - **zmapovat podobu rizikového chování** atd.
- **Záleží na konkrétním druhu rizikového chování, který chceme sledovat a na tom, co u něj chceme sledovat, např.:**
 - **výskyt rizikového chování**,
 - **míra rizikového chování**,
 - **povědomí o rizikovém chování**,
 - **znalosti o rizikovém chování**,
 - **postoje k rizikovému chování**
 - **životní/sociální dovednosti** – schopnost odmítat, schopnost odolat negativnímu tlaku vrstevníků,
 - **výskyt zdravotních a sociálních potíží** v důsledku rizikového chování,
 - **kázeň**,
 - **prospěch**,
 - **projevy v chování vztahující se k danému rizikovému chování** (např. lhaní, krádeže, záškoláctví, agrese, atd.).

- **Jak můžeme identifikovat jedince či skupiny**, u nichž lze předpokládat výskyt rizikového chování nebo u kterých se již rizikové chování vyskytlo?
- **Jak lze zjistit výskyt** rizikového chování u žáků?
- **Jak lze zjistit povědomí (znalosti) žáků** o daném rizikovém chování?
- **Jak lze zjistit postoje žáků** k danému rizikovému chování?

2. Realizace preventivního programu

Na základě výsledků screeningového šetření **zrealizujeme preventivní program zaměřený** např. na:

- **změnu chování** osob, u nichž je zvýšené riziko vzniku rizikového chování,
- **osvojení si znalostí** o daném rizikovém chování,
- **osvojení si zdravého životního stylu**,
- **vedení k zodpovědnému samostatnému rozhodování**,
- **akceptování rozmanitostí** a individuálních zvláštností jedinců a jejich skupin (etnika, postižení...),
- **zkvalitnění psychosociálního klimatu** ve škole,
- **snížení výskytu rizikového chování**,
- **změna postojů žáků**,
- **zlepšení sociálních dovedností** (např. posílení asertivního chování, schopnosti odmítnout drogu).

3. Vyhodnocení preventivního programu

- **po provedení preventivního programu** následuje jeho vyhodnocení (evaluace)
- dle stanovených evaluačních otázek se provádí **např. evaluace procesu** , **evaluace spokojenosti** s programem, **evaluace výsledku** programu

V rámci evaluace výsledku programu můžeme zjišťovat např.:

- **snížení výskytu** rizikového chování,
- **snížení míry** rizikového chování,
- **změny v chování** (ústup problémů v sociální interakci, zvýšení odolnosti vůči zátěži, tlumení projevů impulzivity a agresivity apod.),
- **nárůst znalostí** o daném rizikovém chování,
- **změny v postojích** týkajících se daného rizikového chování,
- **zvýšení informovanosti** dětí o zdravotních důsledcích rizikového chování,
- **zlepšení sociálních dovedností** (např. posílení asertivního jednání),
- **zlepšení psychosociálního klimatu** ve škole, kázně, prospěchu atd.

2. EVALUAČNÍ NÁSTROJE

Co to je evaluační nástroj a k čemu slouží?

Evaluační nástroje - úvod

- nástroje, které **slouží k hodnocení**
- jsou **využívány ve všech částech** plánování, přípravy, realizace i hodnocení výsledků **preventivního programu**

Používají se např. ke:

- **zjištění výskytu** rizikového chování,
- **zdokonalování** primárně preventivních programů,
- **zjištění úspěšnosti programu** (pokud se evaluační nástroj používá dlouhodobě, např. v rámci pretestu a následných posttestů, nabízí obrázek o tom, k jakému vývoji dochází).
- některé jsou **standardizovány** (výzkumně ověřeny), ale není to nezbytná podmínka
- lze si vytvořit i **vlastní modifikaci** evaluačních nástrojů

Volba evaluačního nástroje

Závisí na tom:

- kolik času máme k dispozici,
- zda máme dostatek v evaluaci zkušeného a vzdělaného personálu, který se jí bude věnovat,
- kdo je zadavatelem evaluace,
- co je cílem evaluace,
- jaké jsou cíle programu,
- jaké máme finanční či prostorové možnosti,
- jaké jsou možnosti jeho administrace,
- pro koho budou data důležitá a jakým způsobem apod..

Reliabilita a validita nástrojů

Reliabilita (spolehlivost):

- indikátor kvality nástroje
- je-li evaluační nástroj spolehlivý, **měli bychom získat stejné nebo podobné výsledky i při opakovaných měřeních**

Validita (platnost):

- zodpovídá otázku, **jestli daný nástroj skutečně měří to, co jsme chtěli měřit**
- **reliabilita a validita daného nástroje jsou vyšší** tehdy, když se použijí existující nástroje, které již byly výzkumně standardizovány (odzkoušeny a propracovány)
- **je lepší poznat a využít již existující nástroje**, než se snažit vytvářet nové nástroje

Evaluační nástroje

nástroje ke sběru dat, např.:

- **pozorování** (standardizované)
- hodnotící stupnice při pozorování
- **dotazníky** – screeningové i jiné
- **posuzovací, postojové škály**
- **testy**
- interview, **rozhovory s účastníky**
- **diskuse v rámci ohniskových skupin**
- **zkoumání běžných záznamů**
- **ankety, anketní lístky** (zpětné vazby od účastníků programu)
- výstupy z interních a externích supervizí
- slohové práce na témata, která byla součástí preventivního programu
- **hospitace vedoucího**
- **sociometrie, monitoring**
- videonahrávka programu
- **autoevaluace**
- jejich libovolné kombinace a další

Znáte nějaké konkrétní evaluační nástroje?

Konkrétní evaluační nástroje

- **Screeningové dotazníky**
 - 1. CAGE
 - 2. CRAFFT
 - 3. Fagerströmův test nikotinové závislosti
 - 4. Škála závislosti na alkoholu
 - 5. ESPAD
 - 6. MODOŠ
 - 7. Skríníngový dotazník pro dospívající identifikující rizikové oblasti
- **Program SOCIOklima (Socioklima, s. r. o.)**
- **Portál evaluačních nástrojů (NÚV)**
- **Znalostní testy**
- **Zpětná vazba**

Výhody screeningového dotazníku:

- často je **veřejně dostupný**
- je **časově nenáročný** – rychlá administrace a vyhodnocení
- je **snadno zapamatovatelný**
- k jeho užití **není potřeba speciální školení**
- je **stručný**, pro klienty **srozumitelný**

Dotazník CAGE

Autor: Dr. John Ewing (Bowles Center for Alcohol Studies, University of North Carolina at Chapel Hill)

Zaměření: nástroj pro identifikaci problémů s alkoholem

Cílová skupina: mladiství (od 16 let)

Popis: obsahuje pouze 4 otázky

- *Cítil jste někdy potřebu své pití snížit?*
- *Jsou lidé ve vašem okolí podráždění a kritizují vaše pití?*
- *Měl jste někdy kvůli pití špatné pocity nebo pocity viny?*
- *Pil jste někdy alkohol ihned po ránu, abyste se uklidnil nebo se zbavil kocoviny?*

Délka administrace: cca 1 min

Odkaz na dotazník:

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/379/2005/Screeningovy-dotaznik-CAGE>

Dotazník CRAFFT

Autor: Dr. John Knight

Autoři české verze: Centrum výzkumu protidrogových služeb a veřejného zdraví (CEPROS)

Zaměření: nástroj pro identifikaci dětí s rizikem problémového užívání návykových látek

Cílová skupina: děti a dospívající (od 12 let)

Popis: obsahuje pouze 6 otázek

- *Jel/a jsi někdy v autě či na motorce řízené někým pod vlivem alkoholu či jiné drogy anebo jsi někdy řídil/a motocykl pod vlivem alkoholu či jiné drogy?*
- *Napil/a ses někdy alkoholu či bral/a jsi někdy nějakou drogu, aby ses uvolnil/a, měl/a ze sebe lepší pocit anebo abys dobře zapadl/a mezi kamarády?*
- *Pil/a jsi někdy alkohol nebo sis vzal/a nějakou drogu, když jsi byl/a o samotě?*
- *Stalo se ti někdy, že jsi zapomněl/a, co jsi dělal/a, když ses napil/a alkoholu nebo jsi vzal/a nějakou jinou drogu?*
- *Řekl ti někdo z rodiny či kamarádů, že bys měl/a omezit své pití nebo brání jiné drogy?*
- *Dostal/a ses někdy do obtíží, když jsi pil/a alkohol či bral/a jiné drogy?*

Délka administrace: cca 5-10 min

Odkazy – první odkazuje na info o dotazníku:

- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/379/3208/Dotaznik-CRAFFT-rizikove-chovani-u-deti-a-dospivajcich>
- <http://sypredos.pcp.lf3.cuni.cz/>
- http://sypredos.pcp.lf3.cuni.cz/publikace_materialy.htm
- Cabrnchová, H., Čápková, E., Frouzová, M., Hamanová, J., Jacobs, P., Kabíček, P., Krčmářová, A., Nešpor, K., Schneiberg, F., Starostová, O., & Soukup, T. (2007). Manuál drogové prevence v praxi praktického lékaře pro děti a dorost. Retrieved 21.11.2011 from <http://www.cepros.cz/lekari/manualy/manual-drogove-prevence-v-praxi-praktickeho-lekare-pro-deti-a-dorost.html>
- Csémy, L, Knight, J., Starostová, O, Sherritt, L, Kabíček, P., & Van Hook, S. (2008). Screening rizikového užívání návykových látek u dospívajících: zkušenosti s českou adaptací dotazníku CRAFFT/ in VOX PEDIATRIAE 6/2008. Retrieved 21.11.2011 from <http://www.cepros.cz/veda-a-vyzkum/screening-rizikoveho-uzivani-navykovych-latek-u-dospivajcich.html>

Fagerströmův test nikotinové závislosti

Autoři: Heatherton, T. F., Kozlowski, L. T., Frecker, R. C. & Fagerström, K.O.

Autorka české verze: Králíková, E. (2004)

Rok publikování: 1991

Zaměření: orientační posouzení a zhodnocení závislosti na nikotinu
(frekvence kouření, množství vykouřených cigaret a další okolnosti kouření)

Cílová skupina: adolescenti

Popis: obsahuje pouze 6 otázek

Jak brzy po probuzení si zapálíte svou první cigaretu?

Je pro vás obtížné nekouřit v místech, kde není kouření dovoleno?

Kterou cigaretu byste nerad postrádal?

Kolik cigaret denně kouříte?

Kouříte častěji během dopoledne?

Kouříte, i když jste nemocen a upoután na lůžko?

Délka administrace: cca 5-10 min

Odkaz: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/379/2734/Fagerstromuv-test-nikotinove-zavislosti-Fagerstrom-Test-of-Nicotine-Dependence-FTND->

Škála závislosti na alkoholu

Autoři: Skinner, H. A., Horn, J. L., Wanberg, K. & Foster, F. M. a Alcoholism and Drug Addiction Research Foundation

Rok publikování: 1982

Zaměření: posouzení problémů spojených s užíváním alkoholu

Cílová skupina: adolescenti

Oblasti dotazníku (celkem 25 otázek):

- alkoholový odvykací syndrom
- narušení kontroly nad pitím
- uvědomování si nutkání pít
- zvýšená tolerance k alkoholu
- chování zaměřené na vyhledávání příležitostí napít se

Délka administrace: cca 10 min

Odkaz na dotazník: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/379/2971/Skala-zavislosti-na-alkoholu-Alcohol-Dependence-Scale-ADS->

Dotazník ESPAD – Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách

Autoři: Björn Hibell, Ulf Guttormsson, Salme Ahlström, Olga Balakireva, Thoroddur Bjarnason, Anna Kokkevi, Ludwig Kraus, CAN - the Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs

Autoři české verze: Ladislav Csémy, Pavla Lejčková, Petr Sadílek, Hana Sovinová

Zaměření: zjišťování postojů a zkušeností studentů s tabákem, alkoholem a nelegálními návykovými látkami

Cílová skupina: adolescenti (od 16 let)

Popis: obsahuje 52 otázek

Oblasti dotazníku:

- sociodemografické údaje
- užívání legálních (tabák, alkohol) a nelegálních návykových látek
- názory a postoje k užívání návykových látek
- názory na dostupnost nelegálních drog
- sociální kontakty respondentů
- způsob trávení volného času

Délka administrace: cca 45 až 55 minut

Odkazy – první odkazuje na info o dotazníku:

- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/379/1771/Dotaznik-pouzivany-v-ramci-studie-ESPAD>
- Csémy, L., Lejčková, P., Sadílek, P., & Sovinová, H. (2006). Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD). Přehled hlavních výsledků za rok 2007 a trendů za období 1995-2007. Praha: Úřad vlády ČR [online]. K dispozici: http://www.drogy-info.cz/index.php/o_nas/klicove_indikatory/populacni_pruzkumy/souhrn_vysledku_s_tudie_espad_2007_v_ceske_republice
- <http://www.espad.org> (internetová stránka mezinárodního projektu ESPAD)
- Lejčková, P. & Csémy, L. (2006). Pozitivní a negativní očekávání mládeže od konzumace alkoholu. Adiktologie (2006) 6, 2: pp. 134-143 [online]. <http://www.espad.org/czeckrep>
- Lejčková, P. & Csémy, L. (2005). Subjektivní vnímání rizik a postojů mládeže k užívání návykových látek. Adiktologie 2005 (5), 1: pp. 34-48 [online]. <http://www.espad.org/czeckrep>

MODOŠ – Monitorovací dotazníky pro školy

Autor: M. Gallà et al.

Zaměření:

- slouží k monitorování školního prostředí v oblasti rizikového chování
- na základě získaných výsledků je možné naplánovat preventivní aktivity a následně sledovat a hodnotit jejich efektivitu

Cílová skupina: děti a dospívající základních škol, středních škol, SOU a gymnázií

Popis: skládá se z 8 dotazníků (6 pro žáky, 1 pro učitele, 1 pro rodiče)

Oblasti dotazníku:

- **Hlavní dotazník**
- **Duševní pohoda a vztahy** (duševní pohoda, sebehodnocení, mezilidské vztahy)
- **Společenské klima a zapojení zainteresovaných** (školní prostředí, mimoškolní aktivity, šikana, vztahy s učiteli)
- **Pravidla, školní drogová strategie a preventivní aktivity** (pravidla, školní drogová strategie, zpětná vazba o preventivních aktivitách)
- **Postoje a vnímání rizika** (postoje k drogám, vnímání rizik spojených s užíváním drog)
- **Drogové návyky** (míra užívání drog)
- **Dotazník pro rodiče/zákonné zástupce**
- **Dotazník pro učitele**

Délka administrace: individuální

Další výhody:

- webová aplikace i monitorovací dotazníky jsou **k dispozici zdarma**
- přes webovou aplikaci si škola může nechat zdarma vyhodnotit dotazníky
- dotazníky vyplňují respondenti **anonymně**

Odkazy na dotazníky:

- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/379/2979/MODOS-Monitorovaci-dotazniky-pro-skoly>
- <http://modos.primarniprevence.cz/>
- <http://www.icm.cz/hodnoceni-primarni-prevence-na-skolach>
- Gallà, M. et al. (2005). Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí: Příručka o efektivní školní drogové prevenci. Praha: Úřad vlády ČR.

Skríningový dotazník pro dospívající identifikující rizikové oblasti

Autor: R. E. Tarter (Department of Pharmaceutical Sciences University of Pittsburgh)

Autoři české verze: K. Nešpor, L. Csémy, H. Provazníková

Zaměření: slouží k posouzení aktuálních problémů spojených s užíváním návykových látek, k identifikaci rizikových oblastí, na které by mělo být nasměřováno preventivní působení

Cílová skupina: mladiství starší 10 let

Popis: obsahuje 159 otázek rozdělených do 10 oblastí dle okruhu problému

Oblasti dotazníku:

- Volný čas a rekreace
- Chování
- Zdravotní stav
- Duševní zdraví
- Sociální zdatnost
- Rodinný systém
- Škola
- Práce
- Vztahy s vrstevníky
- Návykové látky

Délka administrace: cca 20-40 min

Další výhody:

- dotazník vedle určení problémových oblastí **umí identifikovat i oblasti, ve kterých je dospívající úspěšný**
- na vyhodnocení dotazníku může dále **navazovat cílená intervence či další odborné vyšetření**
- dotazník může sloužit k **monitorování změn, které nastaly v průběhu léčby** (např. monitorování na počátku a na konci léčby), k analýze potřeb atd.

Odkazy – první odkazuje na info o dotazníku:

- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/379/2980/Skriningovy-dotaznik-pro-dospivajici-identifikujici-rizikove-oblasti>
- Nešpor, K. & Csémy, L. (1996). Léčba a prevence závislostí. Praha: Psychiatrické centrum Praha.
- Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H. (1998). Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí. Časná a krátká intervence. Praha: Sportpropag.

Program SOCIOklima (Socioklima, s.r.o.)

Zaměření:

- online diagnostika školních tříd
- umožňuje porozumět dění ve třídě, projevům chování žáků
- poskytuje vyhodnocení získaných informací a nabízí doporučení a směr další práce s jednotlivci nebo s celou třídou

Cílová skupina: žáci základních škol (5.- 9. tříd) a studenti středních škol

Popis: jednotlivé evaluační dotazníky není možné stáhnout a využívat dle vlastní potřeby, škola si diagnostiku objedná a následně obdrží její vyhodnocení online, vyhodnocení probíhá za úplatu, např. dotazníky:

- **První krok** (mapování tendencí školní třídy, orientační struktury třídy, prvků rizikového chování),
- **SOKL (sociální klima)** (mapování vztahů ve třídě a výskytu rizikového chování)
- **U nás ve třídě** (mapování specifických sociálních rolí ve třídě)

Délka administrace: cca 15-20 min

Odkazy na dotazníky:

- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/379/3247/Program-SOCIOklima-online-diagnostika-skolnich-trid>
- <http://www.socioklima.cz>

Portál evaluačních nástrojů (Národní ústav vzdělávání)

Zaměření:

- webový portál evaluačních nástrojů **určený k bezplatnému využívání školami**
- evaluační nástroje zaměřené převážně na řízení školy, ale i takové, které **mapují stav třídního kolektivu či hodnotí např. motivaci žáků**

Cílová skupina: žáci ZŠ a studenti SŠ

Popis:

- mezi **nástroje vhodné k použití v primární prevenci patří např.:**
 - **Dobrá škola**
 - **Postoje žáků ke škole**
 - **Interakce učitele a žáků**
 - **Anketa pro žáky**
 - **Předcházení problémům v chování žáků**
 - **Klima školní třídy**

Délka administrace: individuální

Další výhody:

- po zaregistrování jsou **k dispozici všechny evaluační nástroje zdarma**
- škola zašle vyplněné nástroje zpět a obratem získá jejich **vyhodnocení ve formě závěrečné zprávy**

Odkazy na dotazníky:

- <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/379/3205/Portal-evaluacnich-nastroju-Narodniho-institutu-odborneho-vzdelavani>
- http://www.evaluacninastroje.cz/nuovckk_portal/
- www.nuov.cz

Používáte znalostní testy?

Znalostní testy

- původně – **testy k obecnému zjištění informovanosti či postojů**, klasická školní pomůcka
- **dají se ale výborně použít v rámci různých typů evaluace**
 - **analýza potřeb** – pomocí zjištěných znalostí připravíme např. vzdělávací program
 - **evaluace výsledku** - model pre-post – před zahájením preventivního programu zjistíme znalosti/postoje žáků pomocí testu, znovu stejný test administrujeme v průběhu intervence či až po jejím skončení
- dají se použít **již existující testy** nebo je možné si **vytvořit vlastní** (jakákoli délka, rozsah, možnosti výběru atd. – kritéria testů nejsou nijak omezena)
- **zaměřené na jednotlivé druhy rizikového chování, např.:**
 - **návykové látky** – příklad v rámci programu Unplugged
 - **HIV/AIDS, pohlavně přenosné choroby**
 - **informovanost žáků** o návykových látkách, šikaně, poruchách příjmu potravy,
 - informovanost žáků o organizacích a kontaktech, kam se mohou obrátit
 - **znalost rizik**
 - **postoje** k lidem, kteří se chovají rizikově atd.

Zpětná vazba

- **nástroj poskytující informace realizátorům programu**
 - dává prostor pro **anonymní vyjádření názoru** cílové skupiny
 - informace o tom, **co děti zajímá/trápí** a na co se zaměřit
 - **slabé a silné stránky programu**
 - možnost poučit se, **kde se dá program vylepšit/upravit**
 - zjistit, **co děti nejvíce baví/nebaví** a proč
 - jak děti vnímají lektory programu
 - **co si děti odnášejí** z preventivního programu atd.
- může být zaměřena na cokoliv, co realizátory programu zajímá

Výhody:

- zjistíme **názor cílové skupiny**
- zjistíme **aktuální potřeby** cílové skupiny – co by potřebovala probrat
- jedná se o **evaluaci spokojenosti** – velmi jednoduchá administrace i vyhodnocení
- dá se získat slovně i písemně (široké možnosti)

Nevýhody:

- **subjektivita** zjištěných informací
- není důkaz o efektivitě programu, **neměří výsledek programu**
- když se s výsledky nijak nepracuje, děti nemají motivaci je vyplňovat objektivně

Konkrétní ukázky zpětných vazeb

Pro pedagogy:

- Jméno třídního učitele:
- Třída:
- Datum:
- 1) Jak hodnotíte náplň a průběh dnešního programu?
- 2) Jak se Vám spolupracovalo s lektory?
- 3) Jaká jsou Vaše doporučení?

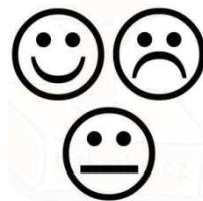
Pro žáky:

(otázky se vždy vztahují k aktuální lekci)

- Byl pro Tebe dnešní program přínosný? Co si z něj odnášíš?
- Co se Ti nejvíce líbilo (silné stránky programu)?
- Co bys vylepšil/a (slabé stránky programu)?
- Co by Tě zajímalo příště?

Zakroužkuj obličej, který nejlépe vystihuje Tvé hodnocení dnešního programu:

Oznámkuj dnešní program (1-nejlepší, 5 -nejhorší):

- chování a přístup lektorů 1-2-3-4-5
- náplň programu 1-2-3-4-5
- použité techniky 1-2-3-4-5
- atd.

**Napadá vás, jaké výhody a nevýhody
může mít použití uvedených typů
zpětných vazeb?**

Jak provádíte evaluaci MPP?

Evaluace Minimálního preventivního programu

- školy mají povinnost realizovat MPP
- vytváří si ho dle situace ve škole, individuálně

Evaluace MPP:

- **vytvořen formulář** – pouze kvantitativní údaje
- **oblasti hodnocení** – aktivity pro žáky, způsob realizace MPP, vzdělávání pedagogů, evidence rizikového chování na škole atd.

3. WEBOVÉ STRÁNKY VĚNUJÍCÍ SE EVALUAČNÍM NÁSTROJŮM

Znáte nějaké webové stránky, kde je možné najít informace o evaluaci či evaluační nástroje?

Webové stránky

- Klinika adiktologie (www.adiktologie.cz)
- Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (NMS) (www.drogy-info.cz)
- Národní ústav vzdělávání (NÚV) (www.nuv.cz)
- Pražské centrum primární prevence (www.prevence-praha.cz)
- SOCIOKLIMA, s.r.o. (www.socioklima.cz)
- SANANIM, o.s. (www.sananim.cz)
- Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (EMCDDA) (www.emcdda.eu)

Klinika adiktologie

- www.adiktologie.cz (→ Činnost KA → **Evaluační centrum**)
- Klinika adiktologie je odborné pracoviště zaměřené na výzkum užívání návykových látek a činností, jež mohou vést k závislostnímu chování
- v jejím rámci vzniklo Evaluační centrum věnující se specificky evaluaci v kontextu primární prevence

Zde lze nalézt:

- informace o primární prevenci,
- **informace o evaluaci,**
- **evaluační nástroje,**
- **e-learningové prezentace věnující se evaluaci**

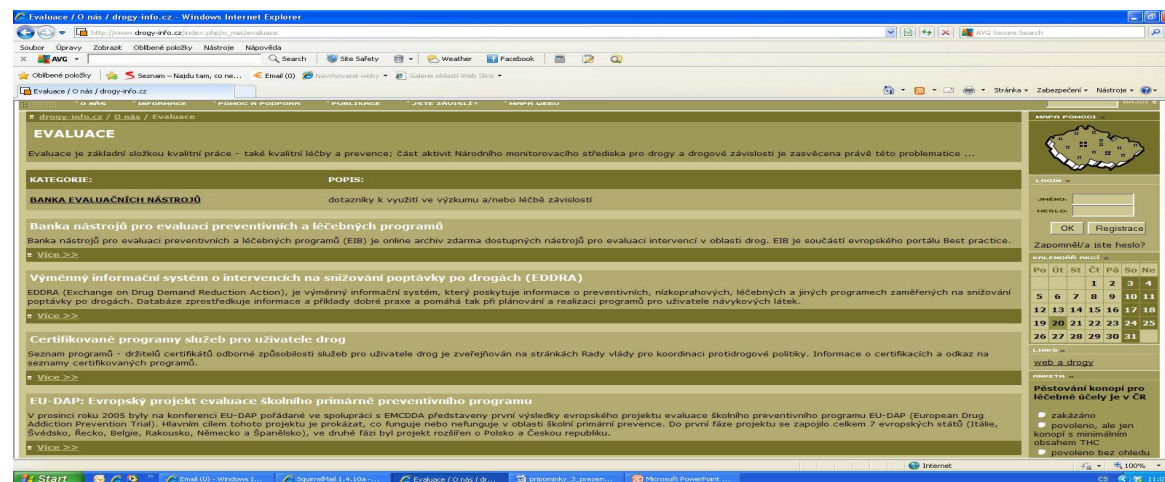

Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (NMS)

- www.drogy-info.cz (→ O nás → Evaluace)

Zde lze nalézt:

- banku evaluačních nástrojů
- zdarma ke stažení **Mezinárodní standardy evaluace léčby a péče** (desetidílná praktická publikace WHO o evaluacích)

Národní ústav vzdělávání (NÚV)

- www.evalvacninastroje.cz/nuovckk_portal/ (Portál evaluačních nástrojů)

Zde lze nalézt:

- přehled evaluačních nástrojů
- informace o registraci školy

- www.nuov.cz (→ Projekty → Cesta ke kvalitě → Evaluační nástroje → Portál evaluačních nástrojů)

Zde lze nalézt:

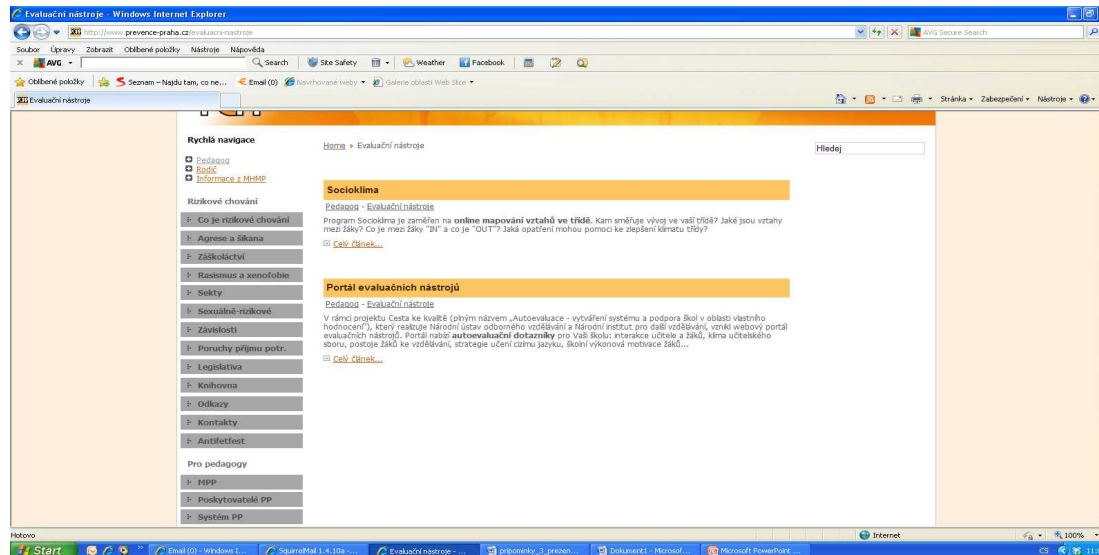
- obecné informace o evaluačních nástrojích

- www.prevence-praha.cz (→ Pedagog → Pro pedagogy → Evaluační nástroje)

Zde lze nalézt:

- odkazy na evaluační nástroje (např. Program SOCIOKLIMA, Portál evaluačních nástrojů)

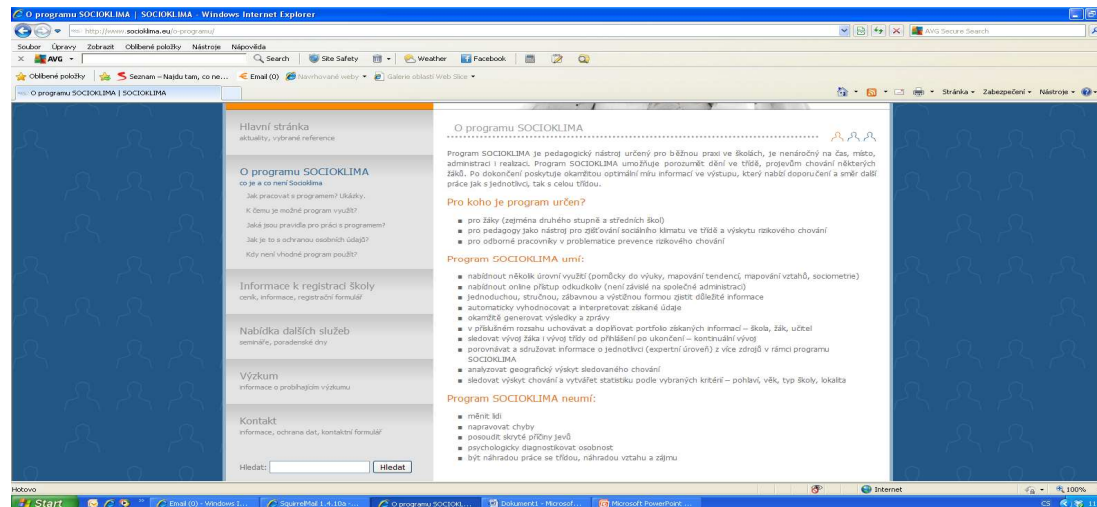

- www.socioklima.cz

Zde lze nalézt:

- informace o Programu SOCIOKLIMA
- příklady dotazníků
- informace o registraci školy

- www.odrogach.cz

Zde lze nalézt:

- webovou aplikaci, kde jsou k dispozici **jednotlivé monitorovací dotazníky (MODOŠ)** a je zde možné zadat vyhodnocení externímu subjektu v případě, že si škola nebude chtít dotazníky vyhodnotit sama
- www.sananim.cz (→ **Ke stažení** → **Publikace o. s. SANANIM**)

Zde lze nalézt:

- **zdarma ke stažení publikaci** Gallá, M. et al. (2005). Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí - Příručka o efektivní školní drogové prevenci. Praha: Úřad vlády ČR.

Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (EMCDDA)

- www.emcdda.europa.eu, www.emcdda.eu.int (<http://www.emcdda.europa.eu/eib>)

Zde lze nalézt:

- **on-line databázi evaluačních nástrojů** (Evaluation Instrument Bank – EIB) - Banka nástrojů pro evaluaci preventivních a léčebných programů
 - obsahuje 150 evaluačních nástrojů pro oblast léčby a **65 nástrojů pro oblast prevence**
 - většina z nich je dostupná **jen v angličtině**
- **EDDRA, PERK**
 - zde najdete rady, **jak provést evaluaci preventivních opatření**
 - jsou uvedeny **příklady dobré praxe** či indikátory
- **Databáze EDDRA**
 - je výměnný informační systém, který **poskytuje informace o preventivních, nízkoprahových, léčebných a jiných programech** zaměřených na snižování poptávky po drogách
 - zprostředkuje **informace a příklady dobré praxe** a pomáhá tak při plánování a realizaci programů pro uživatele návykových látek
 - obsahuje **informace o cca 400 programech**
 - vyhledávání v systému je možné podle různých kritérií, např. podle zemí, typu služeb, jiných specifických kritérií, druhu substance

Děkujeme za pozornost.

PhDr. Monika Nevoralová (nevoralova@adiktologie.cz)

Bc. Amalie Pavlovská (pavlovska@adiktologie.cz)

Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze
Apolinářská 4
Praha 2

www.adiktologie.cz

Vznik této prezentace byl finančně podpořen projektem Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK.

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdelávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.